

A hivatási balesetek statisztikájának harmadik, ez idő szerint azonban még tárgyalás alatt álló ága gyanánt jelentkezik a *bányászati és kohászati balesetek statisztikája*.

A bányászati és kohászati üzemben előforduló balesetekről eddig a munkaadók terjesztették be jelentéseiket a bányahatóságokhoz. Ez a kötelezettség fentartandó lesz továbbra is; változtatni kell azonban azon az eddigi rendszeren, hogy e jelentések előírt formula hiányában a munkaadó tetszéséhez képest néha néhány sorban, néha bonyodalmas jegyzőkönyv alakjában történnek, a bányahatósági felügyelet céljaira is csak keveset, statisztikai hasznavehetőségre éppen semmit se nyujtván.

A tervezett bejelentő formula csak kevéssel tér el a nagyipari balesetek bejelentésére szolgáló űrlap szövegezésétől; a sérültek személyi viszonyait illetőleg egy és ugyanazon körülmények érdekelnek bármelyik gazdasági ágnál; a különböző üzemek jellege leginkább a balesetet előidéző okban s a baleset módjában nyer kifejezést, a melyről mindkét formula részletes leírást kíván. Ennél a részletes leírásnál oly körülmények megemlítése is kívántatik, a melyek kizárólag a felügyelet és ellenőrzés céljaira szolgálnak, nem pedig statisztikai kihasználásra tervezvük. (Egyedül vagy többedmagával végezte-e a sérült a munkát; ki részesítette az első segélyben, stb.)

A baleseti jelentéseket, mint eddig, ezután is a bányahatóságokhoz kell küldeniök a munkaadóknak, hogy ott azok az esetleg szükséges vizsgálat alapját képezzék. A jelentések statisztikai feldolgozása alól azonban a bányahatóságok már fölmentendők volnának; ezt a szerepet a statisztikai hivatal venné át, melyhez a bányakapitányok havonként egyszer átküldenék a náluk összegyűlt baleseti jelentéseket.

A munkaadók bejelentései mellett azonban szükséges a társ-pénztárakat is felhívni az adatszolgáltatásra, részben ellenőrzésül, részben a munkaadók jelentéseinek kiegészítésére. Csak félrendszabály marad ugyan ez is, mert a nagyobb bánya- és kohóművek minden munkása társ-pénztári kötelékben áll ugyan, de már az egy család tulajdonában álló s gyakran csak maguk a családtagok által művelt kisebb magánbányák munkástulajdonosai nem tartoznak szükségképen valamely társ-pénztárhoz s a bányájukban előfordult baleset bejelentésének kimaradását a társ-pénztár jelentésével sem lehet ellenőrizni. A társ-pénztárak balesetjelentése szintén két részletben történnek, mint a mezőgazdasági baleseti statisztikánál az orvosok jelentése. Az első szelvény azonban itt kevesebb adatot tartalmazna, mert ennek első sorban csak ellenőrző hivatása volna; a sérülés körülményei részletesen megtudhatók a munkaadónak vagy már beküldött vagy éppen a társ-pénztári szelvény alapján besűrgetendő jelentéséből. A második szelvény a sérülés gyógyulásakor, illetve a sérült halálakor küldetnék be, s tartalmazza a kór lefolyására vonatkozó azon adatokat, a melyekről a mezőgazdasági baleseti statisztikában az orvos második jelentéséből értesülünk, azzal a különbséggel, hogy a sérültet egész felgyógyulásáig mindig egy és ugyanazon társ-pénztár istápolván, az első szelvényt mindig csak egy második jelentés követné. Becses adatokat várhatnánk azonban — ugyancsak a második jelentésen — azon segélyezés mérvéről, a melyben a társ-pénztár a sérültet vagy családját részesítette és pedig úgy a kórpénzről, mint az esetleges temetkezési segélyről vagy kielégítésről, illetve nyugberről. Ilyenmő adatok országosan összegyűjtve és közzétéve eddig nem voltak (csupán egy összegben a társ-pénztár vagy betegsegélyző pénztár által kifizetett segélyekről, a segélyek nagyság-kategória szerint való részletességének mellőzésével); holott ez adatokból remélhetünk tájékoztatást az iránt, hogy a baleset által sújtottak mily fokú kárpótlásban részesülnek az egyes segélyző szervezetek által már ma, s az esetleges biztosításnak minek a pótlására kell kiterjednie. Ez a tervezett reform ez idő szerint még tárgyalás alatt van, s az 1901. év elején életbeléptethető sem volt. Nem lesz azonban érdektelen itt bemutatni a társ-pénztárak balesetjelentésének tervezetét, főleg a segélyezés mérvére vonatkozó kérdései miatt.

Als dritter, derzeit aber noch in Verhandlung stehender Zweig der Statistik der Berufs-Unfälle zeigt sich die Statistik der Bergwerk- und Hütten-Unfälle.

Über die im Berg- und Hüttenbetrieb vorkommenden Unfälle hatten bisher die Arbeitgeber ihre Meldungen den Montanbehörden vorgelegt. Diese Verpflichtung ist auch weiter aufrecht zu erhalten; eine Änderung muss aber in dem bisherigen System vorgenommen werden, wonach diese Meldungen in Ermangelung einer vorgeschriebenen Formel je nach Belieben der Arbeitgeber bald in einigen Zeilen, bald in der Form von verwickelten Protokollen erfolgen, und so auch den Zwecken der montanbehördlichen Beaufsichtigung nur wenig, für die statistische Verwendbarkeit aber gar nichts bieten.

Die projektirte Meldeformel weicht nur wenig von der Fassung der zur Anmeldung der grossindustriellen Unfälle dienenden Blanke ab; bezüglich der persönlichen Verhältnisse sind bei allen Wirtschaftszweigen ganz dieselben Umstände von Interesse; der Charakter der verschiedenen Betriebe kommt am meisten in der den Unfall herbeiführenden Ursache und in der Art und Weise des Unfalles zum Ausdruck, worüber beide Formulare eine eingehende Beschreibung verlangen. Bei dieser detaillirten Beschreibung wird die Angabe auch solcher Umstände gefordert, welche ausschliesslich dem Zwecke der Kontrolle und Beaufsichtigung dienen, und die nicht zu statistischem Gebrauche bestimmt sind. (War der Verletzte an der Arbeit allein oder mit anderen beschäftigt? Wer hat ihm die erste Hilfe angedeihen lassen? u. s. w.)

Die Arbeitgeber haben die Unfallmeldungen auch künftighin so wie bisher an die Montanbehörden zu senden, damit sie dort als Grundlage einer eventuell nöthigen Untersuchung dienen. Von der statistischen Aufarbeitung der Meldungen aber wären die Montanbehörden fortan zu entheben; diese Agenden würde das statistische Amt übernehmen, an welches die Berghauptmannschaften die bei ihnen eingelangten Unfallmeldungen monatlich einmal einsenden würden.

Neben den Anmeldungen der Arbeitgeber ist es aber erforderlich, auch die Bruderladen zur Datenlieferung aufzufordern. Theils zur Kontrolle, theils zur Ergänzung der Meldungen der Arbeitgeber. Auch dies bleibt zwar nur eine halbe Maassregel, denn jeder Arbeiter der grösseren Berg- und Hüttenwerke steht zwar im Verbands einer Bruderlade, aber die Arbeiter-Eigenthümer der im Besitze einer Familie befindlichen und oft nur durch die Familienmitglieder bearbeiteten Privatgruben gehören nicht nothwendigerweise einer Bruderlade an, und das Ausbleiben der Anmeldung eines in ihrer Grube vorgekommenen Unfalles kann durch die Meldung der Bruderlade nicht kontrollirt werden. Die Unfallmeldung der Bruderlade hätte ebenso in zwei Theilberichten zu erfolgen, wie die Meldung der Ärzte bei der Statistik der landwirtschaftlichen Unfälle. Der erste Koupon enthielte hier aber weniger Daten, denn er hätte in erster Reihe nur zur Kontrolle zu dienen; die Details der Umstände der Verletzung könnten aus der bereits eingeschickten oder aber auf Grund der Koupons der Bruderlade einzuverlangenden Meldung des Arbeitgebers in Erfahrung gebracht werden. Der zweite Koupon wäre bei der Heilung der Verletzung, beziehungsweise dem Tode des Verletzten einzusenden, und hätte diejenigen auf den Krankheitsverlauf bezüglichen Daten zu enthalten, die wir in der Statistik der landwirtschaftlichen Unfälle aus der zweiten Meldung des Arztes erfahren, mit dem Unterschiede, dass, da der Verletzte bis zu seiner völligen Genesung von einer und derselben Bruderlade gepflegt wird, auf den ersten Koupon immer nur eine einzige zweite Meldung folgen würde. Wertvolle Daten erhielten wir aber — ebenfalls in der zweiten Meldung — über das Ausmass der Unterstützung, welcher die Bruderlade den Verletzten oder seine Familie theilhaftig machte, und zwar sowohl über das Pflegegeld, als auch über die eventuelle Leichenbestattungs-Unterstützung oder Abfertigung, beziehungsweise Pension. Solche Daten waren auf das ganze Land bezüglich bisher nicht gesammelt und publizirt (nur in einer Summe über die seitens der Bruderlade oder der Krankenkasse ausbezahlten Hilfgelder, mit Hinweglassung der Detaillirung der Unterstützungen nach Grössen-Kategorien); und doch können wir aus diesen Daten Aufklärung darüber erwarten, in welchem Maasse die vom Unfälle Betroffenen schon heute eine Entschädigung seitens der einzelnen Hilfs-Organisationen erhalten, und wer diesbezüglich die eventuelle Versicherung zu ergänzen hätte. Diese geplante Reform befindet sich gegenwärtig noch im Stadium der Verhandlungen und konnte am 1. Jänner 1901 nicht ins Leben treten. Es mag aber nicht ohne Interesse sein, den Entwurf der Unfallmeldung der Bruderladen hier vorzulegen, vornehmlich wegen seiner auf das Maass der Unterstützung bezüglichen Fragen.